

Slået hjem igen, igen

Af Peter Hansen, formand for Teknik- og Miljøudvalget i Sønderborg Kommune, H.P. Geil, formand for Udvalget for Plan og Miljø i Haderslev Kommune, Erwin Andresen, formand for Teknik- og Miljøudvalget i Aabenraa Kommune, og Bo Jessen, formand for Teknik- og Miljøudvalget i Tønder Kommune

Enhver, der har prøvet at spille Ludo, ved, hvor ærgerligt, ja næsten frustrerende det kan være at blive slået hjem. Især når det sker igen og igen.

Men det er jo trods alt kun et spil. Det er til at leve med. Anderledes alvorligt er det, når man bliver slået hjem igen og igen i virkelighedens verden. Så er det ikke bare ærgerligt. Så er det faktisk ikke til at leve med.

At blive slået hjem igen og igen er lige præcis det, danske landmænd og kommuner oplever i forhold til ansøgninger om udvidelse af husdyrbedrifter. Og nu har det stået på stort set uafbrudt siden 2007.

I mange kommuner er landbruget et vigtigt erhverv, der bidrager til indtjeningen og skaber et betydeligt antal afledte arbejdspladser. Også af den grund bruger kommunerne mange ressourcer og har sat mange nye tiltag i gang for at komme til bunds i den store stak af ansøgninger, der havnede på de kommunale borde ved kommunesammenlægningen i 2007.

Men trods den forstærkede indsats i kommunerne kan de fleste landmænd stadig kigge langt efter deres afgørelser. Til stor bekymring for landmændene selv og til stigende irritation for kommunerne.

Mange venter i årevis

Efterhånden er det ikke ualmindeligt, at landmænd må vente på svar i årevis, når de sender en ansøgning ind - først og fremmest på grund af statsligt benspænd i form af mangel på værktøjer og vejledninger, langvarigt IT-knas og ikke mindst stribevis af afgørelser, der nærmest pr. automatik sendes retur til ny behandling hos kommunerne.

Situationen er uholdbar, ja nærmest utålelig. Landmændenes tålmodighed er ved at være tyndslidt. Ikke så sært, for det er stærkt belastende både for psyken og pengepungen at gå og vente på svar i årevis, når det er den fremtidige erhvervsudøvelse, der står på spil.

Det er heller ikke rimeligt, at kommunernes sagsbehandlere skal bruge så meget af deres tid på at behandle de samme sager igen og igen. Den tid kunne sagtens anvendes mere hensigtsmæssigt.

For de kommunalpolitikere, der har forpligtet sig på at arbejde for udvikling og fremgang, er det ligeledes dybt frustrerende at opleve det statslige modspil - eller i hvert fald fraværet af statsligt medspil.

En kort, sammenfattende gennemgang af forløbet siden husdyrlovens ikrafttræden i 2007 giver et indtryk af en tilsyneladende never ending story, hvor landmænd og kommuner igen og igen bliver slået hjem:

2007:

Miljøstyrelsen lancerer et nyt IT-system, som kommunerne skal bruge til behandling af ansøgningerne. Men der er store og alvorlige problemer med at få systemet til at virke. I en

lang periode er det nærmest uanvendeligt. Samtidig mangler kommunerne vejledninger fra Miljøstyrelsen.

2008:

Miljøstyrelsen stiller krav om inddragelse af nye vurderinger i sagsbehandlingen. Kravet omfatter også sager, som næsten er færdige. Det forlænger sagsbehandlingen betydeligt. Samtidig fortsætter problemerne med IT-systemet. Det arbejder meget langsomt.

2009:

Der kommer igen krav om inddragelse af nye vurderinger i sagsbehandlingen. Desuden bliver en række påklagede sager sendt retur til kommunerne til ny behandling efter lang tids ventetid, oftest med henvisning til manglende BAT- (bedst anvendte teknologi) og naturvurderinger.

2010:

Efter lang tids ventetid begynder Miljøstyrelsen omsider at levere vejledende grænseværdier til kommunerne. Uklarhederne om BAT er nu efterhånden ryddet af vejen. Men i juni udsender Miljøstyrelsen en ny, ændret vejledning, og Miljøklagenævnet begynder at hjemvise påklagede sager, som var afgjort, inden den nye vejledning blev gældende. I mange kommuner kan sagsbehandlingen derfor begynde forfra.

2011:

I slutningen af 2010 og begyndelsen af 2011 går sagsbehandlingen hos kommunerne reelt i stå, fordi både landmænd og kommuner er tvunget til at afvente nyt materiale, som Miljøstyrelsen har bebudet om udviklingen af dyretrykket i de forskellige vandoplande. Samtidig hjemviser Miljøklagenævnet fortsat mange sager til ny vurdering.

Sidst i februar kommer det nye materiale fra Miljøstyrelsen. Men der er fortsat uklarheder om fortolkningen.

I april går en ny version af IT-ansøgningssystem i luften - og besværlighederne fra 2007 gentager sig. Det nye system er behæftet med masser af fejl, og det tager lang tid for Miljøstyrelsen at få rettet op på problemerne. Først hen mod slutningen af året kommer systemet til at fungere nogenlunde.

Men så falder der en bombe. I en afgørelse fra Ringkøbing-Skjern Kommune i november stiller Miljøklagenævnet krav om, at kvælstofudvaskningen fra det pågældende husdyrbrugs arealer ikke må være større end udvaskningen fra landbrug uden husdyrgødning.

Klagenævnet accepterer Miljøstyrelsens måde at opgøre dyretrykket på, men underkender samtidig Miljøstyrelsens vejledning om, at der ikke skal stilles skærpede krav til kvælstofudvaskningen, hvis stigningen i husdyrtrykket i et vandopland er på under 5 pct. Med andre ord vil en forholdsvis lille stigning også medføre skærpede krav.

Det er en principiel afgørelse med vidtrækkende konsekvenser. For det er i realiteten en dødsdom over mange landbrugs udviklingsmuligheder.

Nu vil vi i mål

Både landmænd og kommuner er helt indforstået med, at natur- og miljøinteresserne også skal tilgodeses. Vi skal passe på vores natur og vores miljø. Derfor skal landbrugsproduktionens påvirkninger af miljøet belyses til bunds og vurderes grundigt og sagligt, når myndighederne behandler en ansøgning om udvidelse.

Men landbrugserhvervets udvikling skal ikke kvæles af unødigt bureaukrati, træghed og langsommelighed - og da slet ikke af modsatrettede udmeldinger fra forskellige statslige instanser.

Landmændene har råbt op. Deres organisationer har råbt op. Mange kommuner har forsøgt at råbe politikerne op. Indtil nu desværre uden de store resultater. Tværtimod er vi igen og igen blevet slået hjem.

Den nye regering har varslet, at der skal nedsættes en landbrugskommission. Det er et initiativ, vi hilser velkommen.

Der kan være meget at tage fat på for den kommende kommission, og myndighedernes behandling af landbrugssager må bestemt være et af de emner, kommissionen skal beskæftige sig med. For her er der brug for en helt anden kurs. Nu skal vi have vendt den destruktive udvikling, vi har lidt under siden 2007.

Nu vil vi ikke slås hjem mere. Nu vil vi i mål.